

~~ใช้เฉพาะห้องศูนย์ข้อมูล~~

~~ภาคตะวันออก~~

ความรู้ และทัศนคติต่อปัญหาการกระทำรุนแรงในครอบครัว และ
การปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน
ของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี

วรรณวิมล วิเชียรฉาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

20 ต.ค. 2546

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169970

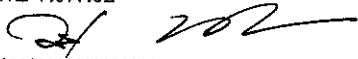
พฤษภาคม 2546

ISBN 974-9604-39-3

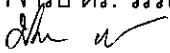
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

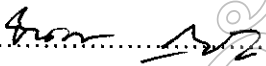
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิชิต)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาคฐป)

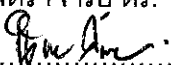
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

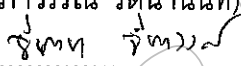
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

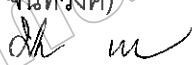
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิชิต)

.....กรรมการ

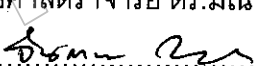
(ดร. นิภาวรรณ รัตนานนท์)

.....กรรมการ

(ดร. จันทนา จันทวงศ์)

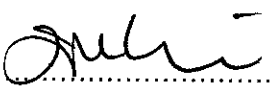
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาคฐป)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้คอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางด้วยความปรารถนาดีสม่ำเสมอตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนีรัตน์ ภาณุ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณลัดดาวัลย์ สุขุม และดร.ชัคค์ ที่ได้อนุญาตให้นำเครื่องมือมาดัดแปลงใช้ รวมทั้งให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบความตรงในเนื้อหาของเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่กรุณาชี้แนะ และช่วยปรับแก้ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.สุชาดา ทวีสิทธิ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ เรื่องแนวความคิดเกี่ยวกับเพศ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 12 แห่ง รวมทั้งแพทย์ พยาบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดี

โอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ขอบคุณสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะ สามีและลูก ขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่คอยห่วงใย สนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

วรรณวิมล วิเชียรฉาย

43911606 : สาขาวิชา : การพยาบาลครอบครัว : พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : การกระทำรุนแรงในครอบครัว / แพทย์และพยาบาล

วรรณวิมล วิเชียรฉาย : ความรู้ และทัศนคติต่อปัญหาการกระทำรุนแรงในครอบครัว และการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐใน จังหวัดจันทบุรี (KNOWLEDGE AND ATTITUDES TOWARD DOMESTIC VIOLENCE AND PRACTICES OF PHYSICIANS AND NURSES IN EMERGENCY DEPARTMENT OF PUBLIC HOSPITALS IN CHANTABURI PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา : วรรณิ์ เดียววิเศษ, Ph.D. (Nursing), มณีรัตน์ ภาณุรูป, ปชด. (ประชากรศาสตร์), จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D. (Nursing), 115 หน้า. ISBN 974-9604-39-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว และการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว และ ศึกษาอิทธิพลในการร่วมทำนายของความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว และเพศ ต่อ การปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างคือ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 125 คน เป็นแพทย์ 20 คน พยาบาลวิชาชีพ 90 คน และพยาบาลเทคนิค 15 คน เลือกตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถาม ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว และแบบสอบถามการปฏิบัติในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test, ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการถดถอยพหุแบบปกติ (simultaneous regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว และ การปฏิบัติของ แพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ความรู้ ทัศนคติ และเพศ สามารถร่วมทำนายการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคล ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวได้ร้อยละ 15.1 ($p < .001$) และเมื่อพิจารณาตัวแปรทำนายแต่ละตัวพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว ($\beta = .375, p < .001$) เป็นปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของ แพทย์และพยาบาล ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

43911606 : MAJOR : FAMILY NURSING ; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : DOMESTIC VIOLENCE / PHYSICIANS AND NURSES

WANWIMOL WICHIANCHAI : KNOWLEDGE AND ATTITUDES TOWARD
DOMESTIC VIOLENCE AND PRACTICES OF PHYSICIANS AND NURSES IN
EMERGENCY DEPARTMENT OF PUBLIC HOSPITALS IN CHANTABURI PROVINCE
THESIS ADVISORS : WANNEE DEOISRES, Ph.D. (Nursing), MANERAT PHAKTOOP, Ph.D.
(Demography), AND JINTANA WATCHARASIN, Ph.D. (Nursing), 115 P. ISBN 974-9604-
39-3

The purposes of this research were to study and to compare knowledge and attitudes of domestic violence and practices of physicians and nurses of victims caring. Also, it aimed at investigating factors affecting practices of physicians and nurses of victims caring. A stratified random sample of 20 physicians 90 professional nurses and 15 technical nurses in the emergency department of public hospitals in Chantaburi province were recruited into the study. Data were collected by self-report questionnaires and were analyzed by t-test, One-way ANOVA and simultaneous regression analysis.

Results of the study revealed that knowledge and attitudes of domestic violence and practices of physicians and nurses of victims caring were not significantly different ($p < .05$). The combination of knowledge and attitudes of domestic violence and gender could predict and explain 15.1 % ($p < .001$) of variance of potential practices of victims caring. When considering of independent variables, it was also found that attitudes of domestic violence ($\beta = .375, p < .001$) were the only predictor of practices of physicians and nurses caring victims of domestic violence.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....	7
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	10
การกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	10
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	18
บทบาทของแพทย์และพยาบาลในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัวและการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับเพศ.....	34

บทที่

หน้า

3 วิธีการวิจัย.....	38
วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
สถานที่ศึกษาวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้.....	45
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิจัย.....	53
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป.....	53
ส่วนที่ 2 ความรู้ของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	61
ส่วนที่ 3 ทักษะจิตของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	63
ส่วนที่ 4 การปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	66
ส่วนที่ 5 อิทธิพลในการร่วมทำนายนของความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว และเพศ ต่อการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก	94
ภาคผนวก ข	98
ภาคผนวก ค	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	115

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนแพทย์และพยาบาลทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรีที่มีประสบการณ์การดูแลบุคคลที่ถูก กระทำรุนแรงในครอบครัว	43
2 จำนวน และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทางประชากรของแพทย์และพยาบาล	54
3 จำนวน และร้อยละของแพทย์และพยาบาลจำแนกตามประสบการณ์การได้รับ ความรู้และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	56
4 จำนวน และร้อยละของแพทย์และพยาบาลจำแนกตามประสบการณ์การถูก กระทำรุนแรงเป็นผู้กระทำรุนแรง การดูแลรักษาบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรง ในครอบครัว.....	59
5 จำนวน และร้อยละของแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค จำแนก ตามระดับความรู้เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว	61
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความรู้ของแพทย์ พยาบาล วิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐ ในจังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	62
7 การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้ของแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และ พยาบาลเทคนิค เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว ด้วยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA).....	62
8 จำนวน และร้อยละของระดับทัศนคติของแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และ พยาบาลเทคนิค เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	64
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัยของคะแนนทัศนคติของแพทย์ พยาบาล วิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐ ในจังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	64

10 การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของทัศนคติของแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA).....	65
11 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของทัศนคติของแพทย์และพยาบาลเพศหญิง - เพศชาย เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว โดยใช้ t - test.....	65
12 จำนวน และร้อยละของระดับการปฏิบัติของแพทย์ พยาบาล และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	66
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของการปฏิบัติของแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	67
14 การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติระหว่างแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิคในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA).....	67
15 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลเพศหญิง - เพศชายในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี ในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	68
16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรทำนายกับตัวแปรทำนาย.....	69
17 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนาย กับกรปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	71
18 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนาย กับกรปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	72
19 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	95
20 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	96

21	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลบุคคลที่ถูกกระทำในครอบครัว.....	97
22	แสดงจำนวนและร้อยละของแพทย์และพยาบาล จำแนกตามความถูกต้องของการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว รายชื่อ.....	99
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลทัศนคติของแพทย์และพยาบาล เกี่ยวกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว	100
24	แสดงจำนวนและร้อยละการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในการดูแลผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว.....	101

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องความรู้และทัศนคติต่อปัญหาการกระทำรุนแรงในครอบครัวและการปฏิบัติของแพทย์และพยาบาลในหน่วยงานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี.....	9
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิด ความเชื่อทัศนคติ (ความรู้สึกล) และเจตจำนงที่กระทำตามแนวคิดของฟิชบายน์ และไอเซน (Fishbein, & Ajzen, 1975).....	31
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (ความรู้สึกล) และพฤติกรรมตามแนวคิดของโรเซ็นเบิร์ก และ ฮอฟแลนด์ (Rosenberg, & Hovland, 1960).....	32
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ(ความรู้สึกล) และการปฏิบัติที่ประยุกต์ตามแนวคิดของโรเซ็นเบิร์ก และ ฮอฟแลนด์ (Rosenberg, & Hovland, 1960) และ ฟิชบายน์ และไอเซน (Fishbein, & Ajzen, 1975).....	32
5	แสดงขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	44